

راهنمای استناد درون متنی و فهرست‌نویسی منابع

شیوه‌های استناد درون متنی

Page
۱۱

شیوه‌نامه انجمن روانشناسی امریکا (A.P.A) یا نظام « نام - سال

قواعد استناد در متن، وقتی از منابع چاپی استفاده می‌کنیم:

(۱) وقتی اثر فقط یک پدیدآورنده دارد:

(نام خانوادگی، سال نشر اثر) مثل (احمدی، ۱۳۷۸)

* نام خانوادگی افراد بدون ذکر عنوان می‌آید مثل دکتر، پروفیسور، استاد، خانم، آقا و...

(۲) وقتی اثر دو پدیدآورنده دارد:

نام خانوادگی هر دو نفر ذکر می‌شود. بعد از نام خانوادگی نفر اول هم می‌توان واو عطف گذاشت و هم علامت ویرگول.

(نام خانوادگی نفر اول]، یا و [نام خانوادگی دوم، سال نشر اثر)

مثل (احمدی، اسدی، ۱۳۸۰) یا (احمدی و اسدی، ۱۳۸۰)

(۳) وقتی اثر سه تا پنج پدیدآورنده دارد:

برای اولین استناد نام همه ذکر می‌شود، در دفعات بعدی فقط اولین نفر و کلمه دیگران می‌آید.

مثال: استناد اول: (اسدی، حسنی، محمدی، شایان، ارجمند، ۱۳۸۴)

استناد دوم: (اسدی و همکاران، ۱۳۸۴)

* در انگلیسی معادل کلمه دیگران، "et al" می‌آید.

* اگر در طول همان پاراگراف به اثر اشاره می‌شود دیگر نیازی به ذکر تاریخ نیست.

(۴) وقتی اثری بیش از پنج مؤلف دارد:

وقتی اثری شش مؤلف یا بیشتر دارد، فقط نام خانوادگی مؤلف اول می‌آید (حتی در اولین استناد) و به دنبال آن کلمه «همکاران» و سپس تاریخ انتشار اثر.

* در فهرست مراجع نام همه مؤلفان می‌آید.

(۵) اگر نام پدیدآورنده در متن اصلی آمده است، بلافاصله سال نشر اثر در داخل پرانتز می‌آید.

مثل: شفيعی و عباسی (۱۳۷۹)، معتقدند که ...

۶) اگر مستقیماً از کسی نقل قول می‌شود، در انتهای نقل قول (نام پدیدآورنده، سال نشر، شماره صفحه) ذکر می‌شود.

* اگر نقل قول کمتر از ۴۰ کلمه باشد، در داخل متن نوشته می‌شود و قبل و بعد از آن علامت گیومه قرار می‌گیرد.

مثال: نتایج پژوهش‌های انجام شده را می‌توان چنین خلاصه کرد که «ارزشیابی‌های دانشجویی بیش از آن که نشان‌دهنده تغییرات محتوایی باشند، نشان‌دهنده تغییرات روش آموزشی اساتید هستند.» (دونکن، ۱۹۸۶، ص ۷۷)

* اگر نقل قول بیش از ۴۰ کلمه باشد، با حاشیه‌ای بیش از متن و به صورت یک پاراگراف جدا نوشته می‌شود. در این صورت گذاشتن علامت گیومه در آغاز و انتهای مطلب ضروری نیست.

۷) اگر به یک فصل کامل از یک کتاب استناد شده است، پس از سال نشر باید شماره فصل بیاید، که مخفف فصل در فارسی «ف» و در انگلیسی «chap» است.

مثال: (مجتهد زاده، ۱۳۸۵، ف ۵)

* اگر تاریخ نشر اثری مشخص نیست، به جای تاریخ از کلمه "بی تا" و در انگلیسی از "n.d" استفاده می‌شود.

مثال: (محمدی، بی تا).

* اگر پدیدآورنده اثر مشخص نیست یا پدیدآورنده ندارد، به جای نام خانوادگی پدیدآورنده، نام اثر را داخل گیومه می‌آوریم و تاریخ نشر آن را ذکر می‌کنیم.

مثال: («روش‌شناسی رسانه‌ها»، ۱۳۸۴)

* اگر عنوان متنی به زبان انگلیسی را می‌نویسیم، آغاز کلمات با حروف بزرگ نوشته می‌شود.

* مثال: (Using Skills, ۲۰۰۲)

۸) اگر از متنی استفاده می‌شود که به دو یا چند متن چاپی مربوط است، در پایان متن، نام دو یا چند پدیدآورنده به ترتیب حروف الفبا آمده و تاریخ نشر اثر هر کدام نوشته می‌شود.

* در این صورت افراد با «؛» از هم جدا می‌شوند.

مثال: (اکبری، ۱۳۸۵؛ تابنده، ۱۳۷۸؛ محمدی، ۱۳۸۰)

۹) هرگاه به دو یا چند اثر از یک مؤلف اشاره می‌شود، تاریخ همه آثار به ترتیب آورده می‌شود.

مثال: پژوهش‌های والاس (۱۹۸۰، ۱۹۸۸، ۱۹۹۰، ۱۹۹۵)

۱۰) هرگاه به دو یا چند اثر از یک مؤلف که در یک سال منتشر شده‌اند، اشاره می‌شود، از حروف الفبا برای متمایز ساختن آن‌ها، استفاده می‌شود.

مثال: مطالعات انجام شده در این باره (احمدی، ۱۳۶۵ الف، ۱۳۶۵ ب)

Page

۳ | ۱۱) وقتی به آثاری استناد می‌شود که نام خانوادگی مؤلفان آن‌ها یکسان است، علاوه بر نام خانوادگی، نام کوچک یا حرف اول نام کوچک مؤلفان نیز در متن آورده می‌شود.

مثال: (نیک‌خواه، احمد، ۱۳۵۷ و نیک‌خواه، پژمان، ۱۳۸۲)

۱۲) برای هر نوع ارتباط شخصی مثل گفتگوی تلفنی، مصاحبه، نامه‌های دریافتی و ... در انتهای جمله عبارت ارتباط شخصی و تاریخ این ارتباط می‌شود. (ارتباط شخصی، ۱۷ خرداد ۱۳۸۴).

* ارتباط شخصی فقط در متن می‌آید، در فهرست منابع ذکر نمی‌شود. چون قابل بازیابی مجدد برای سایرین نیست.

* استفاده از نامه‌های الکترونیکی هم همینطور است یعنی مثل ارتباط شخصی فقط در متن می‌آید.

۱۳) در استناد به آثاری که از زبانی به زبان دیگر ترجمه شده است، در متن مقاله نام مؤلف یا مؤلفان اثر و نیز نام مترجم یا مترجمان ذکر گردد و تنها در فهرست منابع نام مترجم آورده شود. اما می‌توان در متن به دنبال نام مؤلف، نام مترجم را نیز اضافه کرد.

مثال: (اسکینر، ۱۹۷۱، ترجمه سیف، ۱۳۷۰)

منبع‌نویسی در فهرست مآخذ

در بخش مراجع (Reference)، فهرست آثار و اسنادی که در متن مقاله به آن‌ها اشاره شده است می‌آید. این فهرست به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی مؤلفان آثار، بدون ذکر شماره، مرتب می‌شود و هر اثر فقط یک بار می‌آید. در ذکر هر اثر یا منبع، چهار دسته اطلاعات زیر لازم است که باید به دنبال هم بیاید:

۱) مؤلف یا مؤلفان

۲) تاریخ انتشار اثر

۳) عنوان اثر

۴) اطلاعات مربوط به انتشار اثر (محل انتشار اثر و نام ناشر)

این چهار دسته اطلاعات، با نقطه از هم جدا می‌شوند. قسمت‌های مختلف هر یک از این چهار دسته اطلاعات، نیز با ویرگول از هم جدا می‌شوند.

* برای کتاب‌هایی که به فارسی در ایران منتشر می‌شوند، ذکر نام شهر کفایت می‌کند. نام مؤسسات نشر، بدون ذکر انتشارات، شرکت، مؤسسه و مانند اینها می‌آید. به جز مؤسسات انتشاراتی دانشگاهی.

(۱) یک کتاب (دارای یک مؤلف):

مثال:

علی‌آبادی، خدیجه. (۱۳۶۸). مقدمات تکنولوژی آموزشی. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور

* اگر کتاب ویرایش دوم یا بیشتر باشد باید آن را نیز پس از عنوان کتاب در داخل پرانتز ذکر کنید. برای تجدید چاپ (چاپ چندم است) این کار لازم نیست.

مثل:

سیف، علی‌اکبر. (۱۳۶۸). روانشناسی پرورشی: روانشناسی یادگیری و آموزش. (ویرایش سوم). تهران: آگاه

* کتاب‌هایی دارای دو مؤلف یا بیشتر نیز با ذکر نام تمام نویسندگان، به ترتیبی که در اثر اصلی آمده، نوشته می‌شود.

* برای کتاب‌هایی که هنوز چاپ نشده‌اند، از کلمه زیر چاپ (inpress) استفاده می‌شود.

(۲) کتاب‌هایی که به جای مؤلف، با عنوان سازمان‌ها و نهادها منتشر شده‌اند.

در این صورت به جای نام مؤلف، نام سازمان مربوط می‌آید. مانند:

مرکز اسناد و مدارک علمی، وزارت آموزش و پرورش. (۱۳۶۲). واژه‌نامه آموزش و پرورش:

فارسی - انگلیسی، انگلیسی - فارسی. تهران: مؤلف.

* وقتی نویسنده کتاب و ناشر یکی هستند، پس از ذکر محل انتشار کتاب، کلمه مؤلف (در انگلیسی author) می‌آید. مثل

نمونه بالا و یا مثال زیر:

هومن، حیدرعلی. (۱۳۵۴). اندازه‌گیری‌های روانی و تربیتی و فن تهیه تست. تهران: مؤلف.

(۳) کتاب‌هایی که به جای مؤلف، ویراستار یا گردآورنده دارند به صورت زیر نوشته می‌شوند:

مثال: شفیق‌آبادی، عبدالله (گردآورنده). (۱۳۷۴). مجموعه مقالات اولین سمینار راهنمایی و مشاوره. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.

(۴). کتاب‌های ترجمه شده:

ابتدا نام مؤلف یا مؤلفان کتاب، عنوان کتاب و سپس نام مترجم می‌آید. مثل:

هرگنجان، بی. آر و اولسون، ام. اچ. (۱۳۷۴). مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری، (ترجمه علی اکبر سیف). تهران: دانا. (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۹۳).

۵) جزوه و بروشور

Page

۰ | اطلاعاتی که برای جزوه، بروشور (دفترچه راهنما)، گزارش و مانند اینها داده می‌شوند، نظیر همان اطلاعاتی هستند که برای کتاب‌های کامل داده می‌شوند، با این تفاوت که بعد از این نوع آثار در داخل علامت [] نام جزوه، گزارش، بروشور و غیره ذکر می‌شود. مثل:

وزارت فرهنگ و آموزش عالی، معاونت آموزشی. (اردیبهشت ۱۳۷۴). خلاصه مسائل تحصیلات تکمیلی در ایران. [گزارش]. تهران: مؤلف.

۶) مقاله‌های چاپ شده در مجله‌های تخصصی

ابتدا نام مؤلف، سال انتشار و سپس عنوان مقاله و اسم مجله می‌آید. مثل:

محمدزاده، داوود. (۱۳۶۸). اصول پرسشگری. دانشنامه، ۱۲، ۶۰-۴۵

* نام مجله و شماره آن پررنگ‌تر چاپ می‌شود نه نام مقاله.

* در انگلیسی فقط حرف اول کلمه اول عنوان کتاب بزرگ نوشته می‌شود ولی حروف اول تمام کلمات عنوان مجله بزرگ نوشته می‌شوند.

این راهنما، برگرفته و تلخیصی است از کتابهای:

- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۴). روش تهیه پژوهشنامه. (ویرایش دوم). تهران: دوران

- حری، عباس و شاهبداغی، اعظم. (۱۳۸۵). شیوه‌های استناد در نگارش‌های علمی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.